

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (مقدمه واجب)

مقدمات مفوته

جلسه ۲۰۸

استاد نجار زاده

مقدمات مفوته:

برخی از مقدمات در شرع هستند که قبل از زمان ذو المقدمه (در واجب های زمان دار) واجب هستند، مانند وجوب قطع مسافت به منظور حجّ پیش از فرارسیدن ایّام آن و نیز وجوب غسل جنابت برای روزه پیش از طلوع فجر و همچنین وجوب وضوء یا غسل بنا بر قول برخی، قبل از نماز، مشروط به اینکه بدانند بعد از دخول وقت نماز از آن متمکن نمی باشد.

این مقدمات در اصطلاح «مقدمات مفوته» موسوم است زیرا ترك آنها باعث تفویت واجب در وقتش می باشد.

بیان مصنف:

اگر شارع مقدّس به وجوب این مقدمات حکم نکند قطعاً عقل به لزوم اتیان آنها حکم خواهد نمود زیرا ترك آنها باعث می شود که واجب در ظرف خودش فوت گردد.

و نیز عقل حکم می کند به اینکه تارك آنها مستحقّ عقاب بوده زیرا به سبب ترك این مقدمات، واجب در ظرف خودش ترك شده است

اشکال:

الف: وجوب مقدمه تابع وجوب ذو المقدمه است، چگونه ممکن است فرض کنیم مقدمه ای که تابع ذو

المقدمه است قبل از وجوب ذی المقدمه، وجوب پیدا کند، به تعبیر دیگر، تابع قبل از متبوع جود داشته باشد.

ب: چگونه تارك مقدمه پیش از فرارسیدن زمان وجوب ذو المقدمه مستحقّ عقاب باشد با اینکه بحسب

فرض فعلاً وجوبی نیامده زیرا وقت ذو المقدمه نرسیده تا واجب گردد و وقتی که زمان ذو المقدمه فرارسد،

مرکز مجاز امام صادق (ع)

چون مقدمه اش در زمان خودش انجام نشده است، این ذو المقدمه مقذور نیست پس در نتیجه در ترک ذو المقدمه نباید عقابی باشد (در ترک مقدمه و ذی المقدمه دلیلی بر عقاب نیست).

جواب

برای جواب دادن به این اشکال، اصولیین، قائل به تفکیک میان زمان وجوب و زمان واجب شده‌اند، به این معنی که زمان وجوب ذی المقدمه قبل از زمان خود ذی المقدمه باشد، تا از این طریق وجوب ذی المقدمه به مقدمه ترشح کرده و مقدمه نیز قبل از زمان رسیدن عمل به ذو المقدمه واجب شود. و اما اینکه چگونه زمان وجوب را بر زمان واجب متقدّم فرض نموده در آن انظار و اقوال مختلف است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv